

XVI. évfolyam, 19. szám, 2013

Agrárpiaci Jelentések
GABONA ÉS IPARI NÖVÉNYEK

Gabona és Ipari Növények
XVI. évfolyam, 19. szám, 2013

Megjelenik kéthetente
2013. október 09.

Felelős szerkesztő
Dr. Stummer Ildikó

Szerzők
Dr. Tikász Ildikó Edit
tikasz.ildiko.edit@aki.gov.hu
Keresztessyné Mohr Katalin
kmohr@aki.gov.hu

Kiadó
Agrárgazdasági Kutató Intézet
Piaci Árinformációs Rendszer
H-1093 Budapest, Zsil utca 3-5.
Postacím: H-1463 Budapest, Pf.: 944
Telefon: (+36 1) 476-6093
Fax: (+36 1) 217-8111
www.aki.gov.hu
aki@aki.gov.hu
https://pair.aki.gov.hu

ISSN 1418 2130

A Gabona és Ipari Növények piaci jelentésén kívül kínáljuk még a Baromfi; Élőállat és Hús; Zöldség, Gyümölcs és Bor; Tej és Tejtermékek piaci jelentéseket is.

A kiadványokkal kapcsolatban részletes felvilágosítást ad:

Mihók Zsolt
Telefon: (+36 1) 476-3064

Minden jog fenntartva. A kiadvány bármely részének sokszorosítása, adatainak bármilyen formában (nyomtatott vagy elektronikus) történő tárolása vagy továbbítása, illetőleg bármilyen elven működő adatbázis kezelő segítségével történő felhasználása csak a kiadó előzetes írásbeli engedélyével történhet.

Tartalomjegyzék

ÖSSZEFOGLALÓ.....	3
GABONAPIACI JELENTÉS.....	4
Agrárpolitikai Hírek.....	5
A gabonafélék termelői ára.....	6
A gabonafélék jegyzése.....	8
Nemzetközi piaci információk.....	12
OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS.....	14
Az olajos magvak és származékainak jegyzése.....	15
Nemzetközi piaci információk.....	18
BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET.....	19
Agrárpolitikai Hírek.....	21

ÖSSZEFOGLALÓ

Szeptember közepe óta növekvő trendet követ a búza világpiaci ára: a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a termény fronthavi jegyzése szeptember 13-30. között 9 százalékkal 251 USD/tonnára emelkedett. Ezzel szemben a kukorica legközelebbi lejáratra vonatkozó ára három évvel korábbi szintre, 174 USD/tonnára süllyedt szeptemberben.

Az AKI PÁIR adatai alapján a malmi búza termelői ára 44 ezer forint/tonna, a takarmánybúzáé 43 ezer forint/tonna körül alakult szeptemberben. A takarmánykukoricát tonnánként 42 ezer forintért kínálták a magyarországi fizikai piacokon.

A chicagói árutőzsdén a szójabab fronthavi jegyzése 15 százalékkal 466 USD/tonnára zuhant szeptember 13-30. között. A szójadara legközelebbi lejáratra szóló jegyzése – a szójabab árának változását követve –10 százalékkal 450 USD/tonnára süllyedt a vizsgált időszakban.

Az *F.O. Licht* szakértői szerint a kedvezőtlen első félévi adatok ellenére, a második félévben a bioetanol termelése olyan mértékben bővíthet, hogy az Európai Unió bioetanol-kibocsátása 2013-ban meghaladhatja az előző évi mennyiséget, és elérheti a 4603 ezer m³-t.

GABONAPIACI JELENTÉS

Szeptember közepe óta növekvő trendet követ a búza világszerte: a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) a termény fronthavi jegyzése szeptember 13-30. között 9 százalékkal 251 USD/tonnára emelkedett. Noha a 2013/2014. gazdasági évben rekordnak számító, 693 millió tonna búzatermés várható, számos egyéb tényező a termény árának erősödését vonta maga után. A zárókészletek továbbra is feszesek maradnak, a prognózisok globális szinten inkább az élelmezési és takarmányozási célú felhasználás emelkedését jelzik. A déli féltekén most zajlik a termény betakarítása: míg Argentínában fagyok rontják a hozamkilátásokat, addig Brazíliában a korábbi hideg időjárást sűrű esőzések váltották fel. Ezért az IGC a két ország együttes kibocsátását az egy hónappal korábbi előrejelzéséhez képest 1,2 millió tonnával lefelé korrigálta, bár a 16 millió tonnára becsült termés még így is 3,1 tonnával múlna felül a múlt évit. A búza nemzetközi kereskedelmét illetően a befektetők arra számítanak, hogy Brazília ebben a gazdasági évben is igényt támaszt az Amerikai Egyesült Államokból származó búzára, és a kínai import is fokozódhat, mivel az ország belpiacán jelentősen megemelkedett a termény ára. A chicagói tendenciának megfelelően Pá-

rizsban (MATIF) is pozitív irányt vett a búza ára: a legközelebbi lejáratra szóló jegyzés 185 euró/tonnáról 193 euró/tonnára nőtt szeptember 18. és 30. között. Egyrészt, mert élénk a kereslet az Európából származó búza iránt, másrészt, mert Ukrajnában és Oroszország egyes termőterületein extrém csapadékos időjárás hátráltatja az őszi vetést. Magyarországon ugyanakkor szeptember közepe óta stagnál a búza határidős ára, hiszen a szeptemberi időjárás kedvezett az őszi kalászosok vetésének. A Budapesti Értéktőzsde (BÉT) árupiaci szekciójában a malmi búza decemberi szállításra vonatkozó jegyzése 45,9 ezer forint/tonna, a takarmánybúzáé 45 ezer forint/tonna volt a hónap második felében. Az AKI PÁIR adatai alapján a malmi búza termelői ára az augusztuséhoz viszonyítva enyhén mérséklődött szeptemberben, de továbbra is 44 ezer forint/tonna körül alakult. Ez 33 százalékkal marad el a múlt év azonos időszakának átlagárától. A takarmánybúza valamelyest drágult szeptemberben, a fizikai piacokon tonnánként 43 ezer forintért (egy évvel korábban 63 ezer forintért) kínálták az augusztusi 42 ezer forint/tonna árral szemben.

1. táblázat: A búza exportára (FOB)

Kikötő	USD/tonna							
	2013. aug. 02.	2013. aug. 09.	2013. aug. 16.	2013. aug. 23.	2013. aug. 30.	2013. szept. 06.	2013. szept. 13.	2013. szept. 20.
Rouen (I. osztályú)	253	247	248	252	251	252	251	254
Hamburg (B minőség)	266	258	256	260	260	261	261	263
Fekete-tenger (IV. osztályú)	255	250	252	252	252	250	250	252
USA Gulf (HRW)	318	313	314	313	313	312	305	310

Forrás: IGC

A kukorica világszerte három évvel korábbi szintre süllyedt szeptemberben. Chicagóban a kukorica fronthavi jegyzése augusztus vége óta csökken, 174 USD/tonna áron kereskedtek a terménnyel szeptember 30-án. Az IGC a világ 2013/2014. gazdasági évi kukoricatermését minden korábbinál többre, 943 millió tonnára jelezte, ami 9 százalékkal múlna felül az előző szezon kibocsátását. A bőséges termés az élelmezési és takarmányozási célú felhasználás növekvő igényeinek kielégítése mellett a készletek feltöltéséhez is elegendőnek mutatkozik. Az USA-ban kezdetben úgy tűnt, hogy a

késő nyári aszály rontotta a kukorica hozamkilátásait, az elemzők azonban rekord mennyiségű, 350 millió tonna termés (+28 százalék) betakarítását valószínűsítik. A MATIF-on viszont szeptember közepe óta 167 euró/tonna körül ingadozik a kukorica legközelebbi lejáratra szóló ára. Ennek egyik oka, hogy a száraz augusztusi időjárás miatt az EU-28 egyes tagállamaiban – főleg Magyarországon és Olaszországban – csökkentek a termény hozamkilátásai. Ezért az IGC az egy hónappal korábbi előrejelzéséhez képest 1,5 millió tonnával kevesebb, 64,2 millió tonna kukoricatermésre számít az idén

a Közösségben. Ez még így is 14 százalékkal több, mint a múlt évi gyenge kibocsátás. Továbbá, Ukrajnában a szokatlanul csapadékos időjárás miatt a kukorica várt hozama gyengébb, ezért a termény belpiaci ára szeptember végén emelkedni kezdett. Magyarországon az IGC elemzői a kukorica folyó évi termését 6 millió tonnára becsülik, 1 millió tonnával kevesebbre, mint az egy hónappal korábbi előrejelzésben. Ez a mennyiség a tavalyi gyenge termést 1,3 millió tonnával múlná felül. A BÉT-en ugyanakkor – a nemzetközi trendnek megfelelően és

a betakarítás nyomására – a kukorica novemberi lejáratra vonatkozó ára 40 ezer forint/tonna közelébe süllyedt szeptember utolsó napjára, de a távolabbi szállítási határidőkre is 41-44 ezer forint/tonna között lehet ügyletet kötni. Az AKI PÁIR adatai szerint a takarmánykukorica termelői ára az augusztuséhoz képest 16 százalékkal 42 ezer forint/tonnára csökkent szeptemberben, míg egy évvel korábban tonnánként 62 ezer forintért kínálták a terményt.

2. táblázat: A kukorica exportára (FOB)

Kikötő	USD/tonna							
	2013. aug. 02.	2013. aug. 09.	2013. aug. 16.	2013. aug. 23.	2013. aug. 30.	2013. szept. 06.	2013. szept. 13.	2013. szept. 20.
Argentína, Rosario (Up River)	221	215	221	230	226	227	216	213
Fekete-tenger	195	195	192	196	199	195	195	190
Brazília, Paranagua	219	205	218	227	217	215	200	196
USA Gulf	243	231	224	236	234	233	224	220

Forrás: IGC

Agrárpolitikai Hírek

- A korábbi évekhez képest magasabb árfolyamon fizetik az idén az uniós területalapú agrártámogatásokat (SAPS). Az Európai Központi Bank október elsején érvényes árfolyama szerint 298,15 forinton lehet átvál-

tani az euróban kifejezett SAPS-keretet, ami a tavalyinál 4,5 százalékkal több forintosított támogatást jelent. Emellett az idei SAPS-összeg 10 százalékkal nominálisan is növekszik, így a gazdák csaknem 15 százalékkal több területalapú támogatásra számíthatnak 2012-höz viszonyítva.

A gabonafélék termelői ára

3. táblázat: A gabonafélék termelői ára származási hely^{a)} szerint

Megnevezés	Mértékegység	Származási hely			Országos		
		Dunántúl	Alföld	Észak-Magyarország	2013. 38. hét	2013. 39. hét	2013. 39. hét / 2013. 38. hét százalék
Étkezési búza	tonna	22 131	13 943	10 797	4 803	46 871	976
	HUF/tonna	44 592	43 286	42 478	42 908	43 717	102
Takarmánybúza	tonna	4 935	1 194	-	1 958	6 129	313
	HUF/tonna	44 513	40 636	-	43 855	43 757	100
Takarmánykukorica	tonna	9 931	10 979	5 672	7 268	26 582	366
	HUF/tonna	41 968	39 387	39 639	41 858	40 405	97
Takarmányárpa	tonna	-	-	-	234	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	44 799	-	-

^{a)} Származási hely: ahol a gabonát megtermelték.

Az országos átlaggal a regionális összes mennyiség és az átlagár sem egyezik. Ennek oka, hogy volt felvásárlás az adott régióban, azonban az adatszolgáltatók alacsony száma miatt egyes régiók adata nem publikus. Az országos átlagban a nem publikált adatok benne vannak.

Forrás: AKI PÁIR

4. táblázat: A gabonafélék országos termelői ára

Megnevezés	Mértékegység	Országos				
		2012. 39. hét	2013. 38. hét	2013. 39. hét	2013. 39. hét / 2012. 39. hét százalék	2013.39. hét / 2013.38. hét százalék
Étkezési búza	tonna	9 738	4 803	46 871	481	976
	HUF/tonna	63 051	42 908	43 717	69	102
Takarmánybúza	tonna	2 471	1 958	6 129	248	313
	HUF/tonna	65 859	43 855	43 757	66	100
Takarmánykukorica	tonna	14 540	7 268	26 582	183	366
	HUF/tonna	64 126	41 858	40 405	63	97
Takarmányárpa	tonna	-	234	-	-	-
	HUF/tonna	-	44 799	-	-	-

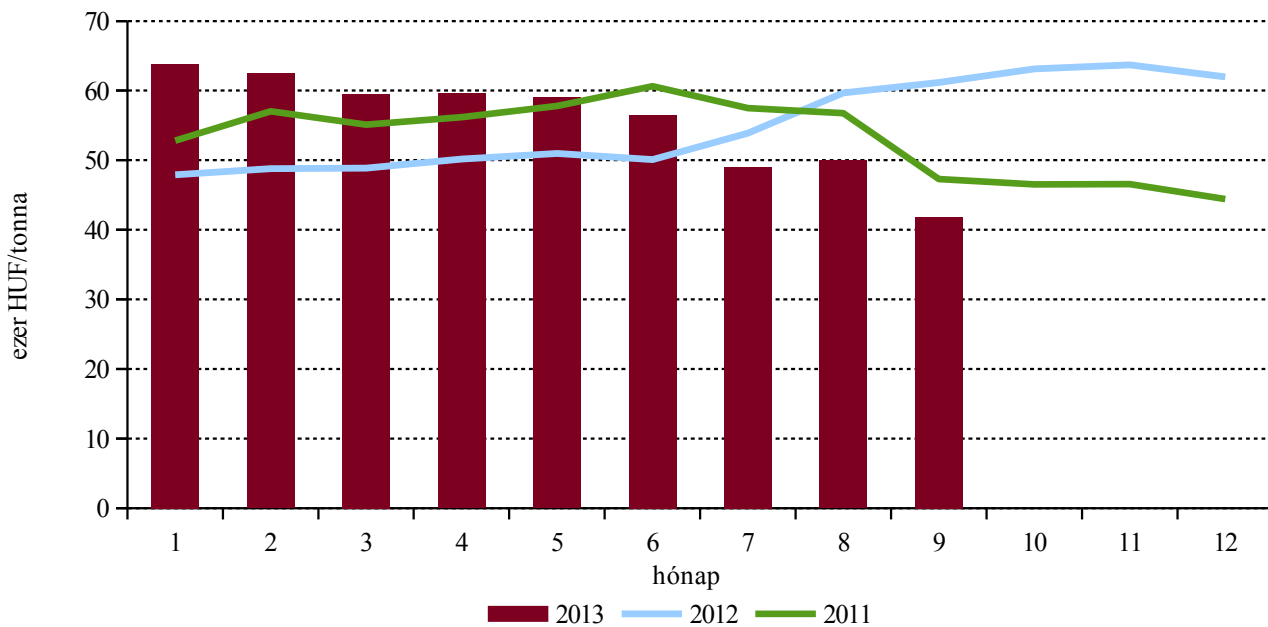
Forrás: AKI PÁIR

1. ábra: Az étkezési búza termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

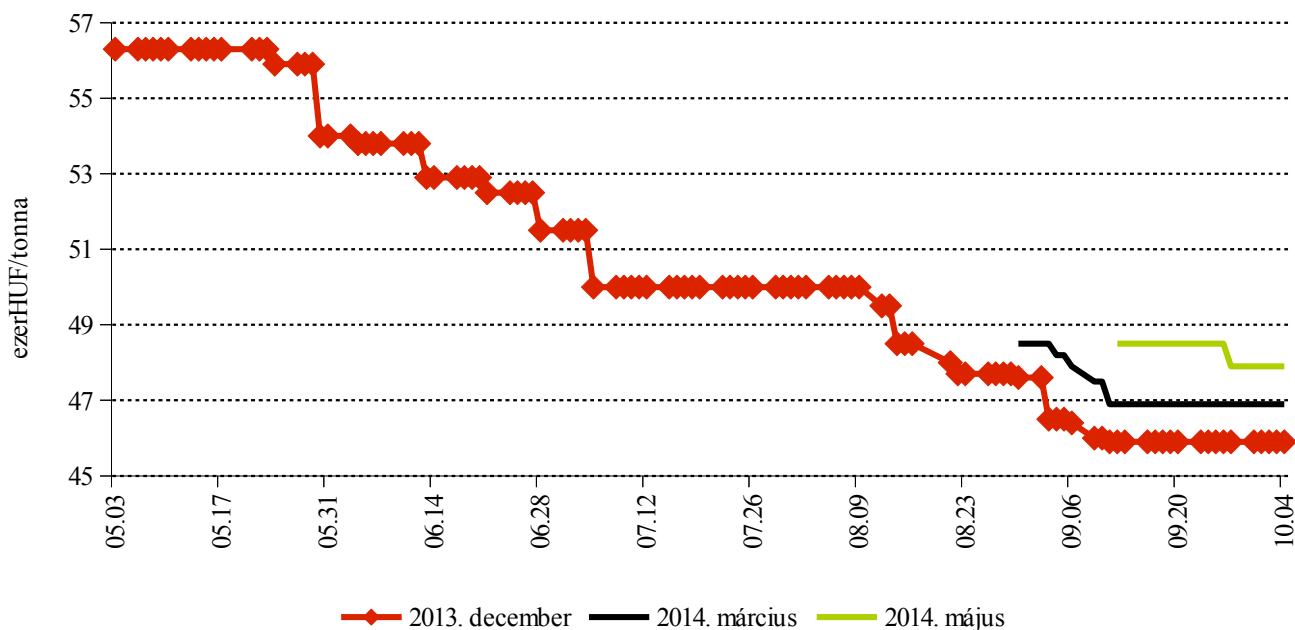
2. ábra: A takarmánykukorica termelői ára

Forrás: AKI PÁIR

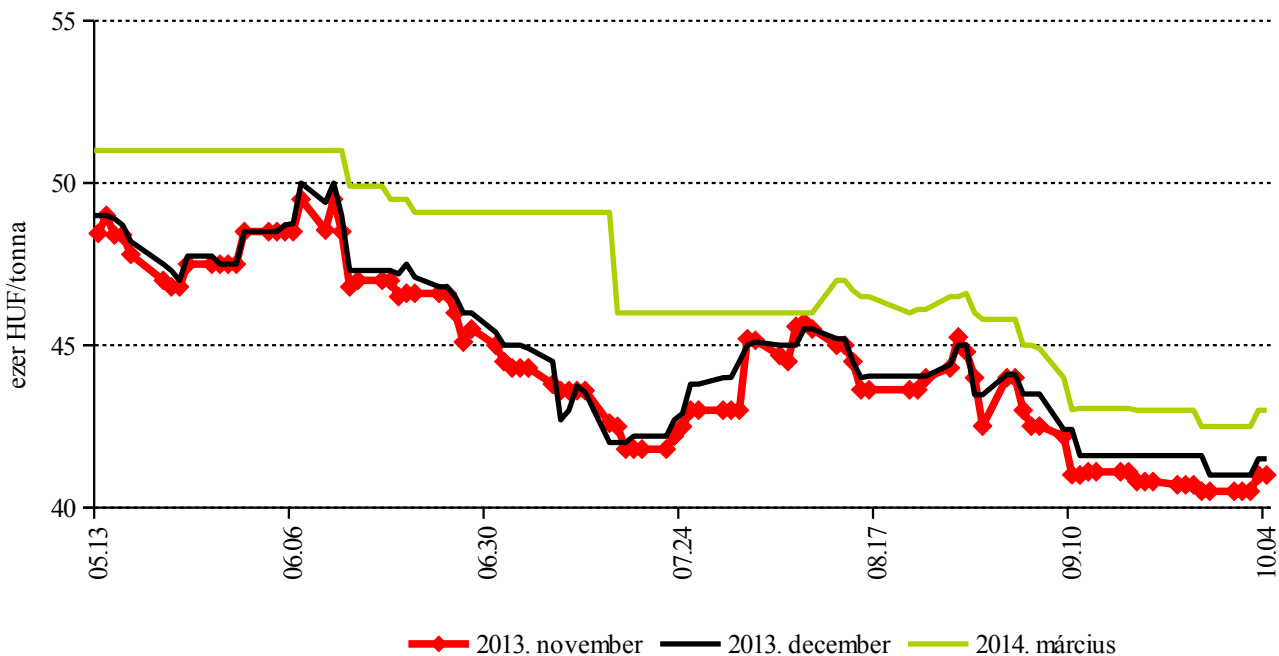
A gabonafélék jegyzése

3. ábra: A malmi búza különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

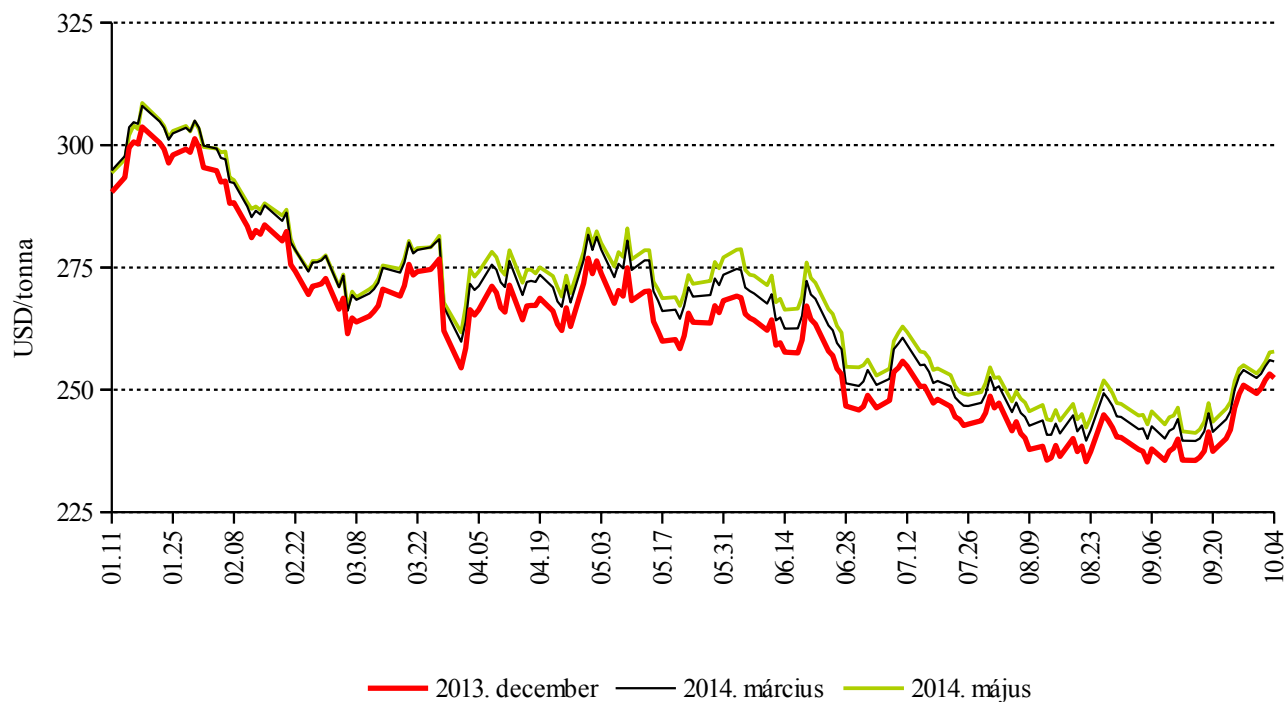
Forrás: BÉT

4. ábra: A takarmánykukorica különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

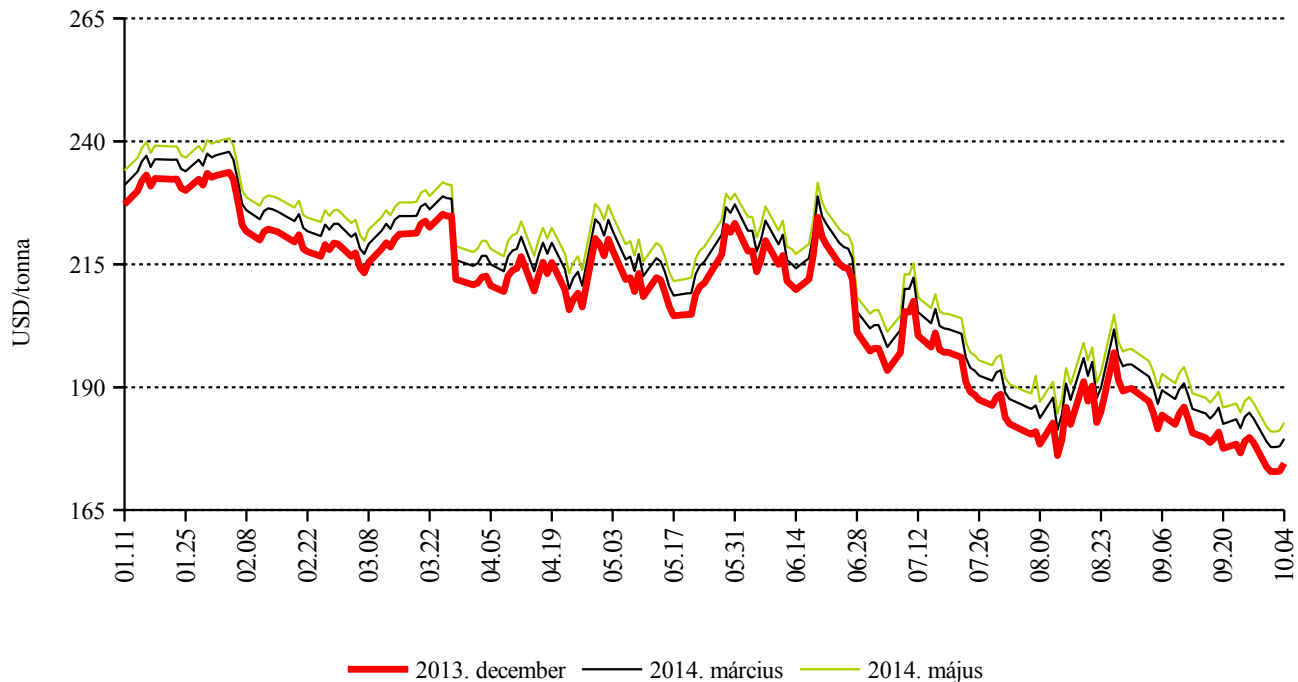
Forrás: BÉT

5. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

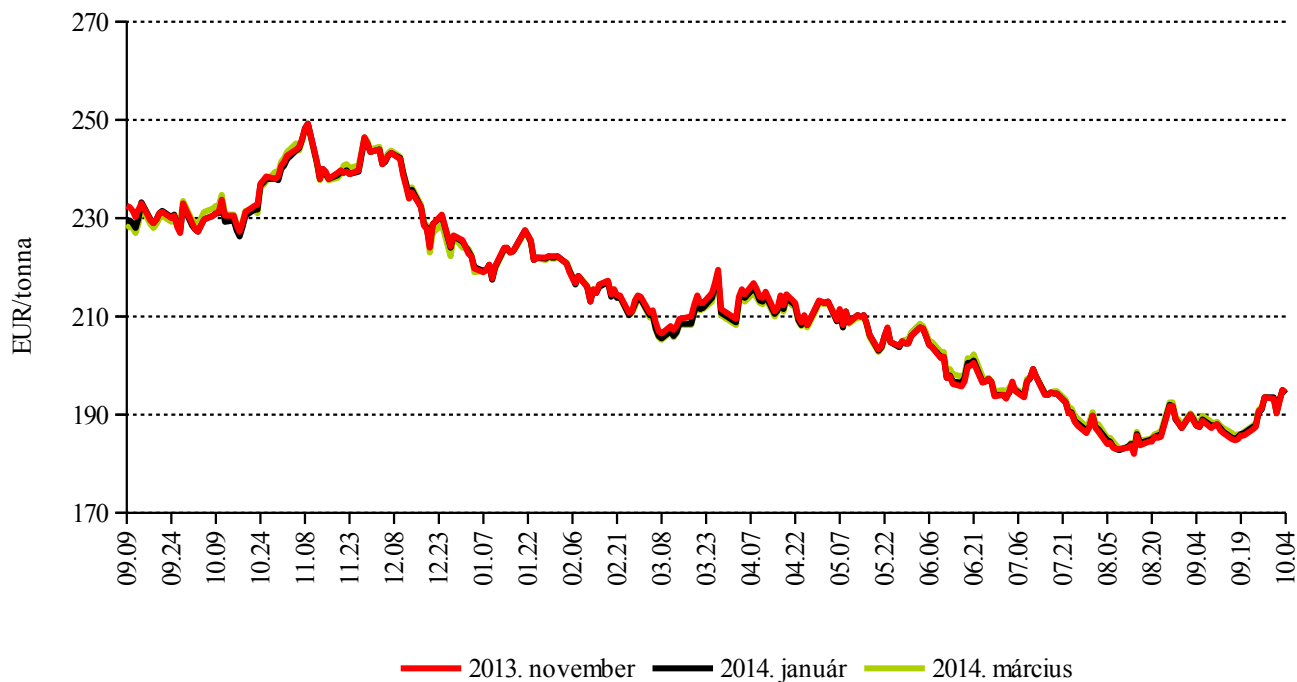
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

6. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

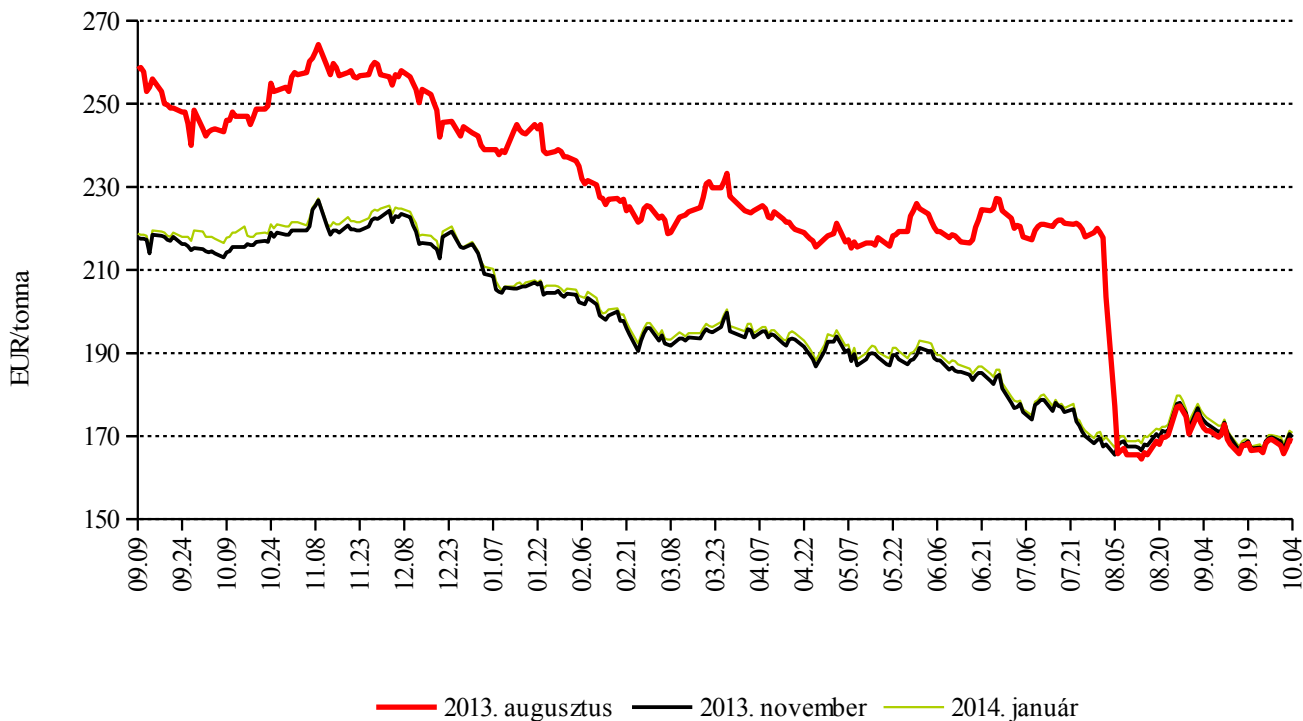
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

7. ábra: A búza különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

8. ábra: A kukorica különböző határidőre szóló jegyzése a párizsi árutőzsdén

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

5. táblázat: A gabona alapú termékek feldolgozói értékesítési ára

Gabona alapú termékek	Mértékegység	Országos				
		2012. 39. hét	2013. 38. hét	2013. 39. hét	2013. 39. hét / 2012. 39. hét százalék	2013. 39. hét / 2013. 38. hét százalék
Finomliszt BL 55 ömlesztett	tonna	1 098	519	1 327	121	255
	HUF/kg	93	71	71	77	100
Finomliszt BL 55 zsákos	tonna	1 357	1 210	1 783	131	147
	HUF/kg	96	74	74	77	99
Finomliszt BL 55 zacskós	tonna	367	1 193	1 113	303	93
	HUF/kg	101	81	79	78	98
Rétesliszt BFF 55 ömlesztett	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/kg	-	-	-	-	-
Rétesliszt BFF 55 zsákos	tonna	30	21	38	126	179
	HUF/kg	102	86	81	79	94
Rétesliszt BFF 55 zacskós	tonna	28	34	44	160	130
	HUF/kg	111	91	91	82	100
Fehér kenyérliszt BL 80 ömlesztett	tonna	656	483	750	114	155
	HUF/kg	92	70	70	76	100
Fehér kenyérliszt BL 80 zsákos	tonna	583	355	588	101	165
	HUF/kg	94	73	72	76	98
Tésztaipari liszt TL 50 ömlesztett	tonna	-	226	-	-	-
	HUF/kg	-	77	-	-	-
Tésztaipari liszt TL 50 zsákos	tonna	107	33	79	74	237
	HUF/kg	103	81	79	76	97
Étkezési búzadara AD zacskós	tonna	32	48	60	184	124
	HUF/kg	112	89	88	79	99

Forrás: AKI PÁIR

6. táblázat: A megfigyelt gabona alapú termékek fogyasztói ára

Termék	HUF/kg		
	2013. július	2013. augusztus	2013. szeptember
Finomliszt BL 55	208	210	201
Fehér kenyér	326	324	327
Félbarna kenyér	257	263	265
Étkezési búzadara AD	243	243	237

Forrás: AKI PÁIR

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2013. október 04.)

7. táblázat: **Búza**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago (őszi lágy búza)		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2013. november	195	57 747	2013. december	252	55 056
2014. január	194	57 673	2014. március	256	55 793
2014. március	195	57 747	2014. május	258	56 227
2014. május	195	57 821	2014. július	255	55 586
2014. november	190	56 337	2014. szeptember	257	56 035
2015. január	191	56 559	2014. december	261	56 869

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group– Chicago Board of Trade

8. táblázat: **Kukorica**

Szállítási határidő	MATIF, Párizs		CME/CBOT, Chicago		
	EUR/tonna	HUF/tonna	Szállítási határidő	USD/tonna	HUF/tonna
2013. november	169	50 102	2013. december	174	38 062
2014. január	170	50 399	2014. március	180	39 161
2014. március	171	50 696	2014. május	183	39 881
2014. június	173	51 438	2014. július	186	40 500
2014. augusztus	177	52 477	2014. szeptember	188	40 998
2014. november	176	52 106	2014. december	191	41 650

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers, CME Group – Chicago Board of Trade

9. táblázat: **Fekete-tengeri búza**

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. december	304	66 290
2014. március	304	66 290
2014. május	304	66 290
2014. július	304	66 290
2014. szeptember	304	66 290
2014. december	304	66 290

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. táblázat: A főbb termények különböző lejáratra szóló kontraktusainak belső volatilitása

Termény	Lejárat	Elszámolóár (USD/tonna)	Belső volatilitás ^{a)}	
			2013. 09.27 (százalék)	2013. 10.04 (százalék)
Búza	2013. december	252,40	24,4	22,2
Kukorica	2013. december	174,49	23,2	21,0
Szójabab	2013. november	475,9	21,5	19,0
Szójadara	2013. december	461,1	-	25,4

^{a)} Belső volatilitás (*implied volatility*): A piaci szereplők várakozásait tükröző volatilitás, amelyre az adott határidős kontraktusra köthető opciók aktuális prémiumából matematikai modellek segítségével következtetni lehet. (Pl.: Ha a belső volatilitás értéke 15,8 százalék, akkor az adott határidős kontraktus jegyzésében az elkövetkező 365 napban 68 százalékos valószínűséggel $\pm 15,8$ százalékos eltérés várható.)

Forrás: Barchart

11. táblázat: A különböző árutőzsdei szereplők nyitott kötésállománya (határidős kontraktusok) a főbb termények vonatkozásában a chicagói árutőzsdén (CME/CBOT) (2013. szeptember 24.)

Termény	Pozíciók száma										
	Termelő/kereskedő/ feldolgozó/stb.		Swap kereskedők			Pénzügyi befektetők			Egyéb		
	Vételi	Eladási	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}	Vételi	Eladási	Spread ^{a)}
Búza	42 071	98 612	125 997	10 926	3 683	94 913	132 731	21 928	28 561	32 138	14 180
Kukorica	286 562	359 398	272 643	8 648	5 671	228 033	275 485	70 666	107 907	162 731	44 043
Szójabab	148 384	357 596	96 763	13 765	8 802	175 148	18 407	59 661	47 505	58 940	31 053
Szójadara	67 463	107 630	71 257	517	2 290	51 223	74 953	24 469	20 962	20 077	28 196

^{a)} Spread – Különbözeti ügylet.

Forrás: Commodity Futures Trading Commission

OLAJNÖVÉNY-PIACI JELENTÉS

Az Amerikai Egyesült Államokban az aszály sújtotta szójatermés körüli aggodalom átmeneti áremelkedést okozott augusztus végén, szeptember elején. Ezt követően, a chicagói árutőzsdén (*CME/CBOT*) a szójabab fronthavi jegyzése 15 százalékkal 466 USD/tonnára zuhant szeptember 13-30. között. Globális szinten ugyanis rekord mennyiségű, 280 millió tonna szójababtermést becsülnek a prognózisok a 2013/2014. gazdasági évre, ez 4 százalékkal múlhatja felül az előző szezon kibocsátását. Az előrejelzést azonban még bizonytalanság övezi, hiszen a déli féltekén még most kezdődik a szójabab vetése. Jelenleg az USA-ban zajló betakarítási munkák gyakorolnak nyomást a szójabab világpiaci árára. Az elemzők a termény árának további esésére mégsem számítanak, mivel az USA zárókészletei továbbra is szűkösek és a szójabab iránti kereslet globális szinten – különösen Kína részéről – dinamikusan növekszik. Az éves ártrendet pedig a dél-amerikai országok (Brazília, Argentína, Paraguay) termelési feltételeinek (elsősorban az időjárás) az alakulása fogja meghatározni.

Európa első számú szójatermesztőjénél, Ukrajnában a szeptemberi szokatlanul csapadékos időjárás miatt számos helyen a növények megdőlését észlelték, ami a betakarítási veszteséget növelve rontja a hozamkilátásokat. Az ország kikötőiben a szójabab októberi szállításra vonatkozó ára valamelyest eltávolodott a chicagói trendtől, és 470-480 USD/tonna szinten van.

Chicagóban a szójadara legközelebbi lejáratra szóló jegyzése – a szójabab árának változását követve –10 százalékkal 450 USD/tonnára süllyedt a vizsgált időszakban. A szójadara iránti kereslet előreláthatóan növekszik a 2013/2014. gazdasági évben: az *IGC* a termék globális forgalmát a múlt szezonénál 3 százalékkal többre, azaz 56,9 millió tonnára becsülte az EU-28 és a távol-keleti országok növekvő kereslete miatt. Az elemzők szerint viszont nem kizárt, hogy az olajnövényeszektorban a szójadara ára – bő szójatermés esetén – csökkenésnek indul annak érdekében, hogy a termék a takarmánynövényekkel és egyéb olajdarákkal szemben versenyképes maradjon.

12. táblázat: **Olajos magvak és származékaik: reprezentatív eladási árajánlatok átlaga a legközelebbi szállítási határidőre**

Kikötő	USD/tonna							
	2013. aug. 02.	2013. aug. 09.	2013. aug. 16.	2013. aug. 23.	2013. aug. 30.	2013. szept. 06.	2013. szept. 13.	2013. szept. 20.
USA Gulf	486	486	514	538	550	558	555	526
Argentína, Rosario (Up River)	490	490	524	549	545	552	559	544
Brazília, Paranagua	484	490	514	544	561	557	563	538

Forrás: IGC

Az olajos magvak és származékainak jegyzése

9. ábra: A szójabab különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

10. ábra: A szójadara különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

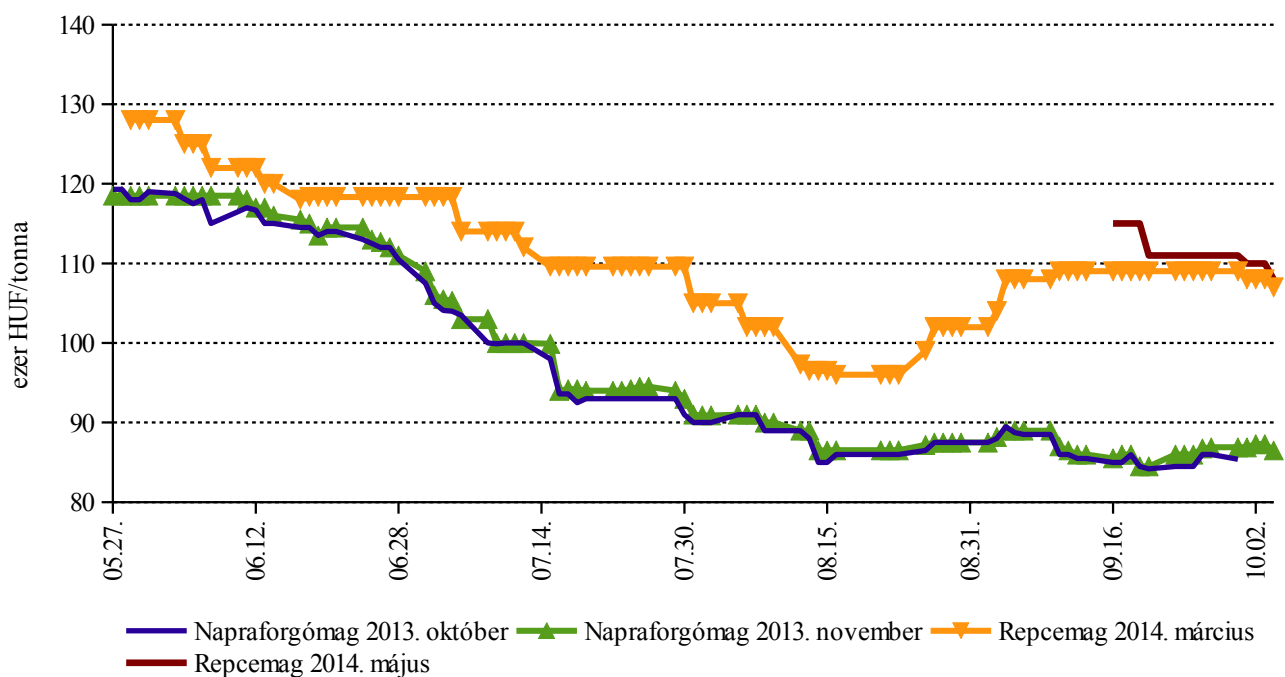
Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

11. ábra: A szójaolaj különböző határidőre szóló jegyzése a chicagói árutőzsdén

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

12. ábra: A napraforgó- és a repcemag különböző határidőre szóló jegyzése a Budapesti Értéktőzsdén

Forrás: BÉT

13. táblázat: A fontosabb hazai olajos magvak termelői-, a belőlük készült termékek feldolgozó értékesítési átlagára

Megnevezés	Mértékegység	2012. 39. hét	2013. 38. hét	2013. 39. hét	2013. 39. hét / 2012. 39. hét százalék	2013. 39. hét / 2013. 38. hét százalék
Ipari napraforgómag	tonna	112 238	31 207	42 468	38	136
	HUF/tonna	134 251	88 117	89 745	67	102
Repcemag	tonna	6 991	5 173	-	-	-
	HUF/tonna	149 346	105 577	-	-	-
Nyers napraforgóolaj	tonna	460	-	-	-	-
	HUF/tonna	295 896	-	-	-	-
Napraforgódara	tonna	1 195	6 443	5 160	432	80
	HUF/tonna	60 223	54 112	54 413	90	101
Nyers repceolaj	tonna	-	-	-	-	-
	HUF/tonna	-	-	-	-	-
Repcedara	tonna	1 941	1 319	2 247	116	170
	HUF/tonna	75 134	63 946	63 513	85	99

Forrás: AKI PÁIR

14. táblázat: A növényolajok és származékainak jegyzése Európában

Termék	Ország	Időpont	EUR/tonna	HUF/tonna
Napraforgóolaj (nyers)		2013-09-17	698	208 720
		2013-09-24	688	205 755
		2013-10-01	678	200 723
Napraforgóolaj (finomított)		2013-09-17	893	267 072
		2013-09-24	893	267 107
		2013-10-01	853	252 570
Szójaolaj (nyers)	Olaszország	2013-09-17	758	226 674
		2013-09-24	753	225 208
		2013-10-01	733	217 018
Szójaolaj (finomított)		2013-09-17	808	241 636
		2013-09-24	803	240 172
		2013-10-01	788	233 313
Napraforgódara		2013-09-17	-	-
		2013-09-24	-	-
		2013-10-01	-	-
Repcedara	Ausztria	2013-09-17	218	65 234
		2013-09-24	218	65 093
		2013-10-01	218	64 439

Forrás: Associazione Granaria di Milano, BPLW

Nemzetközi piaci információk

Határidős piacok (2013. október 04.)

15. táblázat: Repce

Szállítási határidő	MATIF, Párizs	
	EUR/tonna	HUF/tonna
2013. november	368	109 259
2014. február	370	109 705
2014. május	369	109 630
2014. augusztus	366	108 665
2014. november	369	109 482
2015. február	371	110 224

Forrás: MATIF – Marché A Terme d' Instruments Financiers

16. táblázat: Szójabab

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. november	476	103 808
2014. január	476	103 808
2014. március	470	102 543
2014. május	462	100 820
2014. július	461	100 471
2014. augusztus	457	99 598

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

17. táblázat: Szójadara

Szállítási határidő	CME/CBOT, Chicago	
	USD/tonna	HUF/tonna
2013. október	475	103 677
2013. december	461	100 576
2014. január	456	99 446
2014. március	447	97 475
2014. május	435	94 831
2014. július	431	94 038

Forrás: CME Group – Chicago Board of Trade

BIOÜZEMANYAG MELLÉKLET

Az Európai Unióban a bioetanol-termelés alapanyaga 80 százalékban gabona, a maradék 20 százalék legnagyobb hányada pedig cukorrépa, amely főleg Csehországban és Északnyugat-Európában terjedt el. Bor lepárlásával, vagy boripari melléktermékből számottevő mennyiségben csak Olaszországban és Franciaországban állítanak elő bioetanol. A bioetanol-előállítás szempontjából tehát meghatározó a gabonafélék rendelkezésre álló mennyisége és ára. Az előző években a gabonafélék kínálata és ára erősen ingadozott, a bioetanol iránti kereslet pedig az európai gazdaság lassulása miatt gyengült. Ezért a bioüzemanyag-előállítás korábban megszokott gyors növekedési üteme megtört. Az Európai Unió 2010-ben még 4154 ezer m³ hajtóanyagcélú bioetanol állított elő, ami 2011-re még 6,1 százalékkal 4422 ezer m³-re nőtt. Az elmúlt évben 2011-hez viszonyítva már csak 1,6 százalékkal bővült a termelés (4492 ezer m³-re).

A gabonafélék szűkösen rendelkezésre álló átmenőkészlete miatt az alapanyagok ára 2013 első felében magas szinten maradt, ami tovább növelte a bioetanolüzemek termelési költségét, miközben a gyenge kereslet következtében a bioüzemanyag ára alig emelkedett. Az Európai Unió a gazdaság lassulása miatt kevesebb foszfor eredetű üzemanyagot használt fel, ezért a kötelező bekeveréshez szükséges összes bioüzemanyag mennyisége annak ellenére csökkent, hogy számos tagállam 2013-ban növelte a bekeverési arányt. A kereslethiány okozta áresést az USA-ból származó termékkel szemben bevezetett dömpingellenes intézkedések mérsékelték. Pakisztán számára viszont az EU vámmentes beszállításra adott lehetőséget, ezért az ázsiai ország a 2013. január-április közötti időszakban 52 144 m³ (2012. I-IV.: 4 887 m³) bioetanol szállított az Unióba.

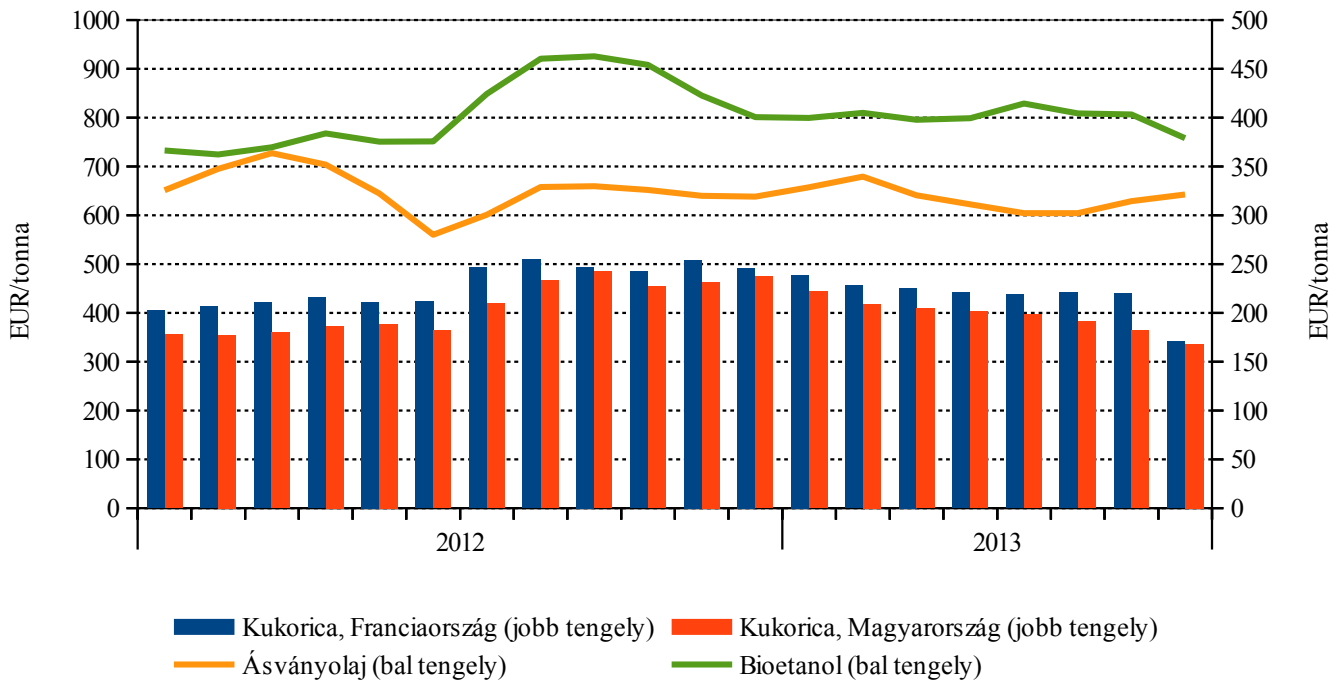
A magas alapanyagárak és a gyenge kereslet miatt a bioetanolüzemek 2013 első felében csökkentették termelésüket, a kapacitások kihasználtsága 50-60 százalék körül alakult. Franciaországban, 2013 első három hónapjában 449,1 millió liter bioetanol állítottak elő, ez 2008 óta a legalacsonyabb negyedéves termelt mennyiség (2012. I. negyedév 467 millió liter). Elsősorban a gabona alapú termelés csökkent (-17 százalék), de bor-

alkoholból is lényegesen kevesebbet használtak fel. E két termék alkalmazásának visszaesését nem kompenzálta a cukorrépa felhasználásának 15 százalékos növekedése. Más tagállamokban is több üzem csökkentette vagy átmenetileg felfüggesztette a termelést. Nagy-Britanniában az *Ensus* takarmánybúzát feldolgozó üzeme átmenetileg leállította a működését. A kukorica alapú termelés esetében magasabb volt a kapacitás-kihasználtság. Számos üzem gazdasági stabilitását csak az emelkedő áru DDGS (*Dryed Distillers Grain Salution*) eladásával tudta megtartani. A DDGS ára Rotterdamban 2013. II. negyedévében 240-300 euró/tonna között alakult.

Előrejelzések szerint a 2013/2014. gazdasági évben a kedvező terméskilátások miatt több gabona kerülhet a bioetanolüzemekbe. Búzából várhatóan az összes termés 3,9 százalékát (2012/2013: 4,1 százalék), míg a kukorica 4,5 százalékát (2012/2013: 5,1 százalék) dolgozhatják fel bioetanolnak. Az előzetes becslések alapján a 2013/2014. gazdasági évben 5,6 millió tonna búzát szállíthatnak a bioetanolüzemekbe, ami meghaladná az előző szezont 5,4 millió tonna mennyiségét. A búza bioetanol célú felhasználása ingadozott az elmúlt években, ugyanakkor a kukorica részaránya évről évre nőtt. A 2013/2014. gazdasági évben várhatóan 3 millió tonna kukoricát dolgozhatnak fel az európai bioetanolüzemek (2012/2013: 2,8 millió tonna).

A kedvező terméskilátások miatt a kukorica ára a párizsi árutőzsdén több mint 30 százalékkal, a budapesti árutőzsdén 8-9 százalékkal csökkent 2013 augusztusában az egy hónappal korábbihoz viszonyítva. A takarmánybúza jegyzése a londoni árutőzsdén szintén 8-9 százalékkal volt alacsonyabb ebben az időszakban. Az alapanyagok árának esését követően a bioetanol ára is csökkent, július és augusztus között 6 százalékkal. A gabonafélék bőséges európai és globális kínálata és az ezzel járó alacsonyabb ár a közeljövőben kedvező lehet a bioetanol-termelés szempontjából.

13. ábra: A kukorica, az ásványolaj és a bioetanol árának alakulása (2012-2013)

Megjegyzés: Kukorica ára a párizsi és a budapesti árutőzsdén; Ásványolaj IPE Brent a londoni árutőzsdén; Bioetanol Rotterdam T2 FOB.
 Forrás: HGCA, F.O. Licht

A bioetanol-termelés növekedése elsősorban Benelux államokban, Nagy-Britanniában, Spanyolországban és Németországban várható. Nagy-Britanniában több megépült bioetanolüzem, amely a magas gabona- és a nyomott bioetanolárak miatt szüneteltette vagy el sem kezdte termelését, 2013 második felében várhatóan növeli kibocsátását. A Vivergo cég július elején indította el a gabona feldolgozására alapozott üzemét. Spanyolországban az elmúlt évi csökkenés után, a bioetanol termelése elérheti a korábbi években előállított mennyiséget. Németországban az amerikai import megszűnése nyit teret a belföldi termelésnek. Magyarországon 2013 a dunaföldvári gyár első teljes termelési éve és a szabadegyházi üzem is folyamatosan dolgozik, így a 2013. évi termelés mintegy 15-20 százalékkal haladhatja meg az előző évit.

Brazília cukornádtermelése az előző gazdasági évihez képest 24 százalékkal nőtt 2013-ban. A cukor alacsony ára miatt az előállítók inkább bioetanol-kibocsátásukat fokozzák. Brazília a nem hidratált bioetanolból 61 százalékkal (2012/2013: 2918,9 millió liter; 2013/2014: 46702,3 millió liter), a hidratáltból 26 százalékkal (2012/2013: 5296,5 millió liter; 2013/2014: 6660,5 mil-

ió liter) növelheti termelését. Az USA-ból származó bioetanolra bevezetett dömpingellenes vám Brazília pozícióját javítja az EU piacán, ezért a dél-amerikai ország az év első felében növelte az Európába irányuló szállításait (2012: I-V. 1528 m³; 2013. I-V. 25 658 m³). Braziliában a nagy mennyiségű exportra szánt készletek ösztönzik a kivitelt. Santos kikötőben a bioetanol ára 2013. 39. hetében 500-520 euró/tonna volt.

Az Európai Unióban az elmúlt évek ingadozó betakarítási eredményei után, 2013 második felében az előrejelzések szerint jó gabonatermést követően növekedhet a bioetanol kibocsátása, bár annak a gyenge kereslet és az olcsó import beérkezése gátat szabhat. A termeléseket gabonára alapozó bioetanolüzemek kapacitásainak kihasználása várhatóan javul az év második felében, ugyanakkor a cukorrépa és más, kisebb mennyiségben használt alapanyagok részaránya előreláthatóan csökken a bioetanol termelésében.

Az *F.O. Licht* szakértői szerint a kedvezőtlen első félévi adatok ellenére, a második félévben a bioetanol termelése olyan mértékben bővíthet, hogy az Európai Unió bioetanol-kibocsátása 2013-ban meghaladhatja az előző évi mennyiséget, és elérheti a 4603 ezer m³-t.

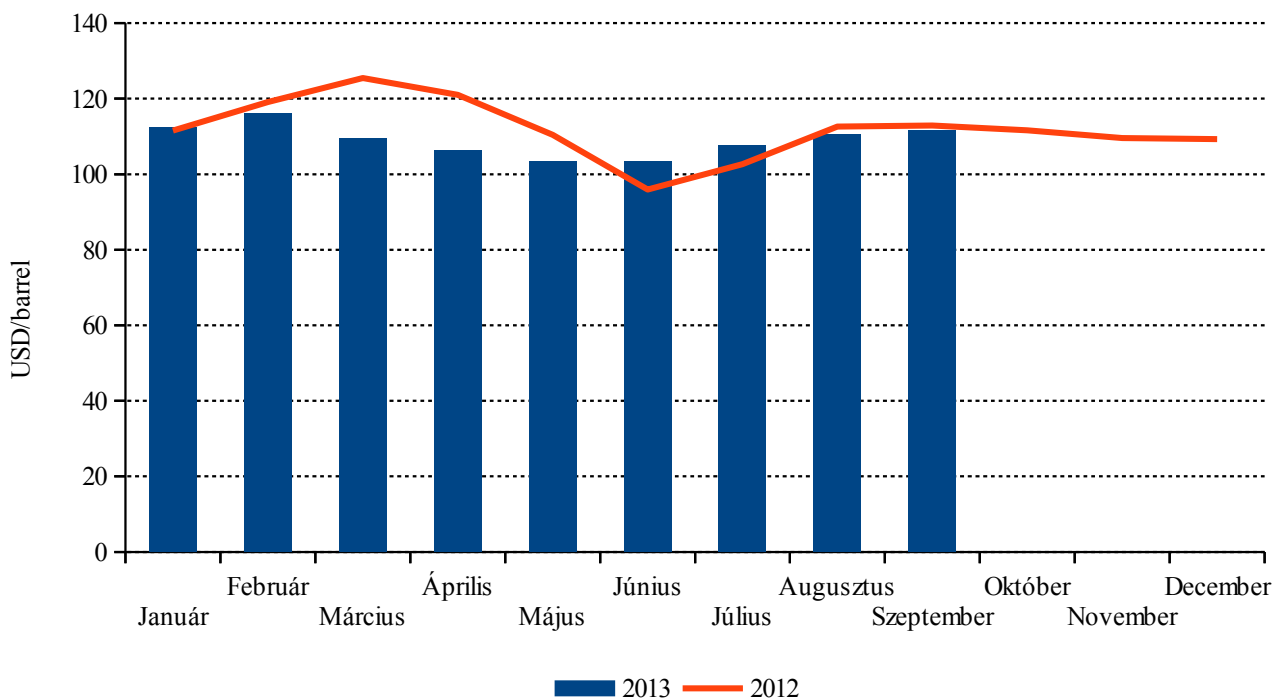
Agrárpolitikai Hírek

- Az Európai Parlament 2013. szeptember 11-i jogalkotási állásfoglalása a benzin és a dízelüzemanyagok minőségéről szóló 98/70/EK irányelv és a megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról szóló 2009/28/EK irányelv módosításáról szóló európai parlament és tanácsi irányelvre vonatkozó javaslatot módosításokkal fogadta el (COM(2012)0595 – C/0337/2012 – 2012/0288 (COD)). Döntés született arról, hogy 2020-ban a fosszilis energiahordozóba kötelezően előírt 10 energiaszázalékos bekeverésből csak 6 százalék lehet első generációs technológiával élelmi-

szercélra is használható növényből előállított bioüzemanyag. Ugyanakkor 2020-ig 2,5 százalékra kell növelni a bekeverésben az úgynevezett fejlett üzemanyagokat, erre vonatkozólag rövid távon, azaz 2016-ig is célértéket határoztak meg, ami 0,5 százalék.

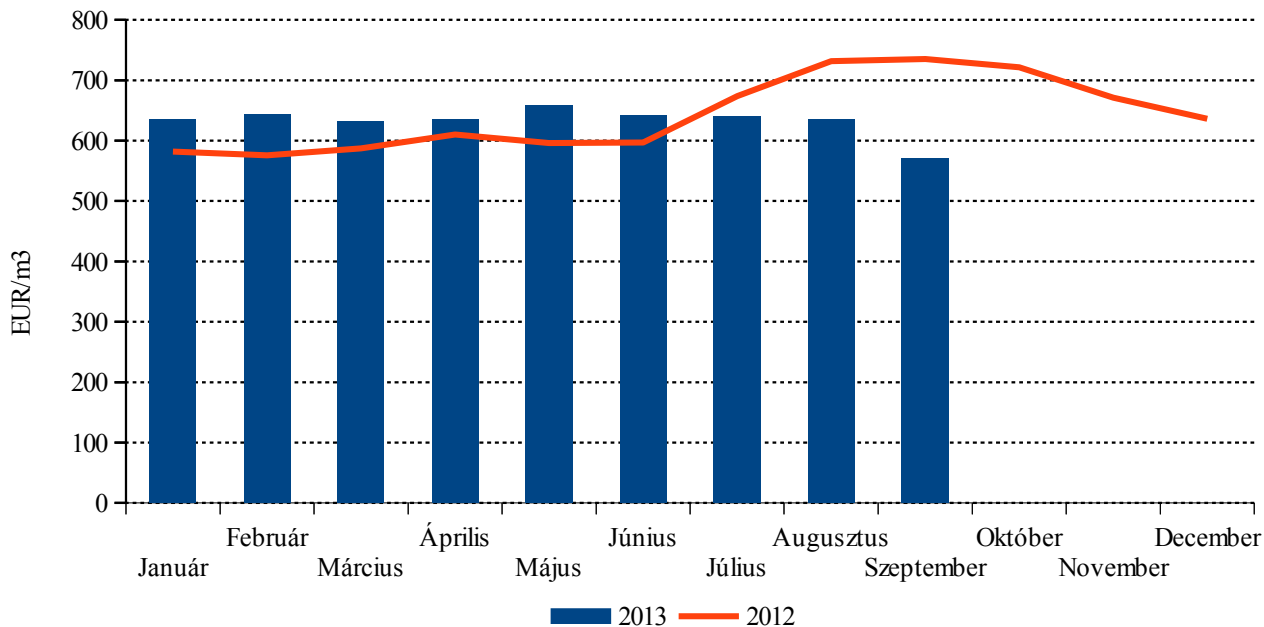
A Visegrádi Négyek 2013. szeptember 9-én tartott megbeszélésükön állást foglaltak a bioüzemanyag-termelés fontossága és növelése mellett. Véleményük szerint a bioüzemanyag-előállítással hatékonyan csökkenthető az üvegházhatású gázkibocsátás, valamint az ágazat álláshelyeket teremt és növeli az országok GDP-jét. A tagállamok állásfoglalásukról közös közleményt adtak ki.

14. ábra: Az ásványolaj ára

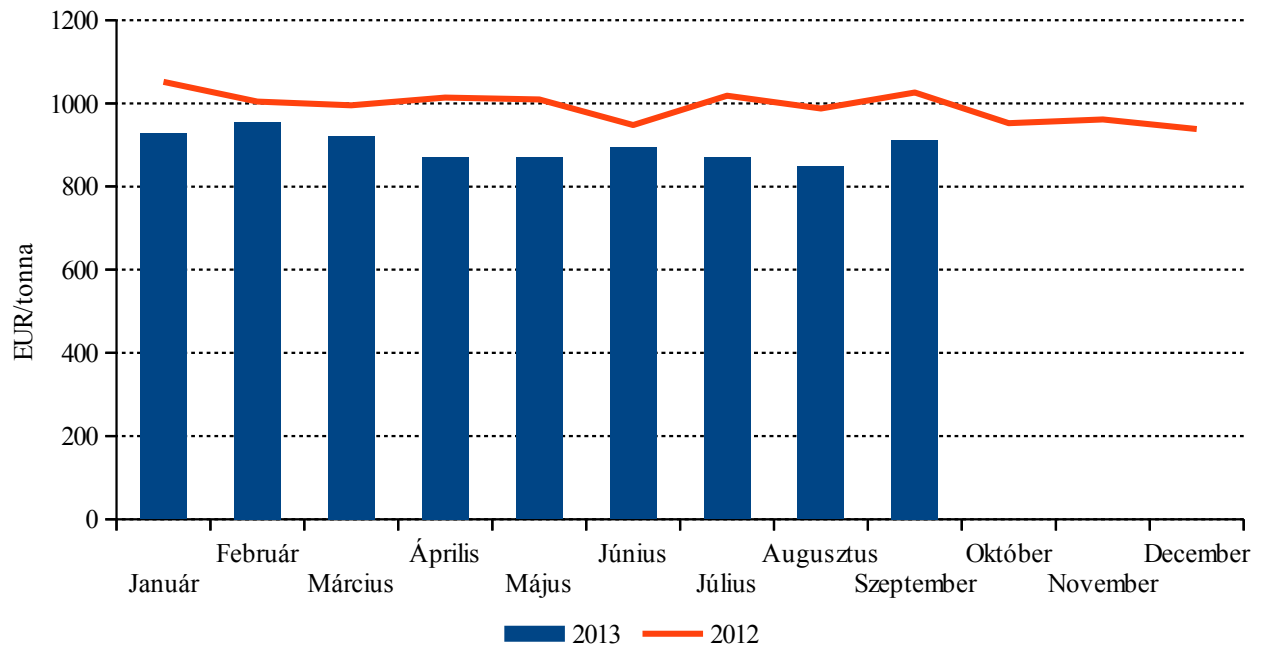
Megjegyzés: Az IPE Brent ásványolaj jegyzése a londoni árutőzsdén.
 Forrás: HGCA

15. ábra: A bioetanol ára

Megjegyzés: 92-96% alkoholtartalom, nyugat-európai kikötők FOB T2.
 Forrás: F.O. Licht

16. ábra: A repceolaj-metilészter ára

Megjegyzés: A nyugat-európai kikötőkben FOB (Free on board), az EN 14214-es szabványnak megfelelő, dermedéspont > -10 °C.

Forrás: F.O. Licht

